RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W
VOOR de gemeenteraad
CC
DATUM 18 juli 2023
ONDERWERP Uitvoering bestuursovereenkomst NOVEX-gebied Groene Hart

Beste meneer, mevrouw,

In deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de geplande activiteiten met betrekking tot de uitvoering van de Bestuursovereenkomst NOVEX-gebied Groene Hart. De overeenkomst richt zich met impuls en steun van de Rijksoverheid op de gezamenlijke uitvoering van de verschillende grote transitieopgaven in het Groene Hart. Gezamenlijk werken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen aan de ontwikkeling van een mooi, vitaal, duurzaam en waardevol landschap en een waardevolle leefomgeving.

NOVEX-gebied Groene Hart
Op 19 mei 2022 ondertekenden 5 ministeries, 3 provincies, 5 waterschappen en 30 gemeenten de bestuursovereenkomst NOVEX-gebied Groene Hart (Nationale OmgevingsVisie EXecutie). Daarmee spraken de vier overheidslagen af de komende jaren gezamenlijk uitvoering te geven aan de verschillende grote transitieopgaven zoals wonen, energie, klimaat, landbouw, natuur en bodemdaling. Ook gemeente Krimpenerwaard is hier (via de regio Midden-Holland) aan verbonden en wil als partner meewerken aan de kernopgaven in het Groene Hart (zie bijlage 1). Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is de regiehouder van dit proces.

Bestuurlijk Platform Groene Hart
Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is een afstemmingsoverleg tussen vertegenwoordigers van gemeenten (5 bestuurlijke regio's), vertegenwoordigers van de waterschappen, 3 provincies en vertegenwoordigers van het Rijk (BZK en LNV namens overige departementen). Het doel is om de specifieke kwaliteiten en belangen van het Groene Hart in beleid en uitvoering van alle overheidslagen een plek te geven.
Studies en documenten die in opdracht van het Bestuurlijk Platform worden opgesteld en vastgesteld dienen daarbij als inspiratie of bouwsteen voor doorwerking in het lokale en regionale beleid. Besluitvorming over het beleid vindt plaats bij de afzonderlijke overheden via de gebruikelijke structuren.

Regio Midden Holland
In Regio Midden-Holland is bestuurlijk afgesproken om in dit dossier samen op te trekken. De regio wordt vertegenwoordigd in het Bestuurlijk Platform Groene Hart door gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Bestuurlijke afstemming vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Ruimte en Wonen, waar ook de verbanden met overige thema's wordt gelegd. De regionale visies op de terreinen Ruimte, Wonen, Economie, Duurzaamheid/RES en Verkeer&Vervoer liggen hieraan ten grondslag. Daarnaast neemt wethouder Boere (Krimpenerwaard) deel aan de commissie Vitale dorpen en steden.
Het NOVEX-traject biedt onder andere kansen voor de lokale- en regionale ontwikkelagenda, een platform om schuurpunten te agenderen, noodzakelijke keuzes met het rijk te bespreken en kennis te ontwikkelen op het schaalniveau van het Groene Hart. Voor Krimpenerwaard is hierbij de inzet voor vitale inwoners, vitale kernen en een vitaal en toekomstbestendig buitengebied van groot belang.

gemeente Krimpenerwaard Postbus 51 2820 AB Stolwijk
www.krimpenerwaard.nl

Informeren en participeren
Het doel van de informatiebrief is om inzicht te geven in de voortgang van het uitvoeringstraject, kennis te nemen van de communicatiemomenten en kennisproducten en tijdig mogelijkheden aan te geven om hierin als raadslid te participeren.

De directe aanleiding voor deze raadsinformatiebrief is dat er binnenkort gestart wordt met het opstellen van een Ontwikkelperspectief en Regionale Investeringsagenda (RIA) voor het Groene Hart. Als gemeente kunnen we hiervoor integrale gebiedsopgaven en projecten aanmelden. Hieronder vindt u kort een toelichting op de stand van zaken.

1. *Stand van zaken NOVEX-gebied Groene Hart*

Bijlage 2 geeft de stand van zaken weer van het proces NOVEX-gebied Groene Hart. Het start met een korte beschrijving van de verschillende NOVEX-sporen inclusief de interactie daartussen en gaat dan vervolgens in op het proces om in gezamenlijkheid te komen tot een gedragen Ontwikkelperspectief voor het Groene Hart dat eind 2023 aangeleverd dient te worden bij het Rijk.

2. *Ontwikkelperspectief Groene Hart*

Het Rijk vraagt aan NOVEX-gebied Groene Hart een Ontwikkelperspectief op te stellen. In het Ontwikkelperspectief staan de ambities en spelregels. Het dient als een inspiratiedocument en een integraal (afwegings)kader voor ontwikkelingen in het Groene Hart.

Vanuit het Ontwikkelperspectief wordt een uitvoeringsagenda gemaakt, gericht op de realisatie van de gewenste maatschappelijke doelen in het Groene Hart. Onderdeel van de uitvoeringsagenda is een Regionale Investeringsagenda om gebiedsopgaven en concrete projecten in landelijk en bebouwd gebied te realiseren. Gemeente Krimpenerwaard wordt uitgenodigd om actief aan het proces deel te nemen (zie bijlage 2, punt 4).

3. *Kennis opbouwen*

Het Bestuurlijk Platform werkt aan het ontwikkelen van kennis op de schaal van het Groene Hart. Deze onderzoeken leveren input en inzichten op voor het Ontwikkelperspectief, de uitvoeringsagenda, de RIA, de Regio Deal(s) en de gebiedsprocessen. Bijlage 2 geeft een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken en welke resultaten nog verwacht worden. Deze onderzoeken kunnen uiteraard ook benut worden voor de lokale vraagstukken.

4. *Communicatie*

Om alle betrokken overheden (bestuurders en ambtenaren), maatschappelijke partijen en overige belangstellenden goed te informeren over het proces en de inhoud van het NOVEX-gebied Groene Hart organiseert het Bestuurlijk Platform Groene Hart in 2023 een zesdelige webinarcyclus waarvan er inmiddels drie hebben plaatsgevonden. Die webinars zijn terug te kijken op de website van het Bestuurlijk Platform Groene Hart, zie links, zie bijlage 2 voor directe links.

Vervolg
Groene Hart jaarevent 2023 “Schuivende panelen”
Op donderdag 7 september 2023 organiseert het Bestuurlijk Platform Groene hart samen met Stichting Groene Hart Verbinders (i.v.m. de Recreatie en Toerisme dag) het jaarlijkse Groene Hart evenement. Daar zijn alle vier overheidslagen, bestuurlijk (dagelijks en algemeen) en ambtelijk, betrokken bij de bestuursovereenkomst NOVEX Groene Hart welkom en aanwezig.
Ook de maatschappelijke organisaties en ondernemers in en rondom het Groene Hart zijn van harte welkom. Naast dat we het 65-jarig bestaan van het Groene Hart vieren, speelt het Ontwikkelperspectief Groene Hart een prominente rol. Er wordt nu hard gewerkt aan een afwisselend programma met prominente sprekers, waaronder minister Adema van LNV (o.v.b.).

Inspraakronde Ontwikkelperspectief
Dagelijks en algemeen bestuurders van gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk ontvangen eind september a.s. het Concept Ontwikkelperspectief Groene Hart. Tot 2 november is er de gelegenheid om hierop schriftelijk te reageren. De ingekomen reacties worden verwerkt tot een definitieve versie die medio december door het Bestuurlijk Platform Groene Hart wordt vastgesteld.

Webinarcyclus NOVEX-gebied Groene Hart
De laatste drie uitzendingen van de reeks *NOVEX Groene Hart ontwikkeling* zijn gepland op 7 september (tijdens het Groene Hart jaarevent), 18 oktober en 20 december. De thema's zijn respectievelijk Ontwikkelperspectief, Landbouw en Wonen. In de agenda van het Bestuurlijk Platform Groene Hart staat te zijner tijd het programma en kunt u zich aanmelden.

Informeren Gemeenteraad
Het college zal door middel van raadsinformatie de gemeenteraad op de hoogte houden van de voortgang, webinars en events van het NOVEX-Groene Hart uitvoeringstraject.

Bijlagen

1. De bestuursovereenkomst NOVI-gebied Groene Hart 19 mei 2022
2. Informatiebrief NOVEX-gebied Groene Hart, 20 juni 2023

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,

de secretaris,
J. Hennip

de burgemeester,
P.J. Bouvy-Koene

Coördinatiebureau Groene Hart ♥ Archimedeslaan 6 ♥ Postbus 80300 ♥ 3508 TH Utrecht

Bestuursovereenkomst NOVI gebied Groene Hart

Met deze bestuursovereenkomst willen de ondertekenaars recht doen aan de identiteit van het Groene Hart, de mensen die zich ermee verbonden voelen en de bestuurlijke samenwerking in het gebied. De bestuursovereenkomst is bedoeld om meer samen te werken, richting te geven en te inspireren. En bevat afspraken om op terug te vallen, als we elkaar in de dagelijkse hectiek dreigen kwijt te raken. Afspraken die ervoor zorgen dat de som meer is dan de delen. Afspraken om 'thuis' te laten lezen, zodat onze achterban weet waaraan wij als ondertekenaars ons willen verbinden. De bestuursovereenkomst is bedoeld om regionaal werken te faciliteren. Mochten de afspraken in de overeenkomst niet tot oplossingen leiden, dan hebben wij de bestuurlijke verhoudingen binnen het Huis van Thorbecke om op terug te vallen.

Uitgangspunten:

Algemeen

De voorliggende bestuursovereenkomst is zelfbindend, elke ondertekenende partij committeert zich aan de afspraken en de werkwijze die zich kenmerkt door op overeenstemming gericht overleg.
De ondertekenende partijen worden aangeduid met Partijen of wij. Het is mogelijk om na de inwerkingtreding aan te sluiten bij deze overeenkomst.
De Partijen werken opgaven gestuurd en gebiedsgericht en zoeken daarbij actief samenwerking met betrokken maatschappelijke partners.
Deze bestuursovereenkomst is een nadere uitwerking van de samenwerkingsafspraken in het kader van de Nationale Omgevingsvisie voor het NOVI-gebied Groene Hart. De overeenkomst kan op termijn worden aangevuld met een nadere inhoudelijke uitwerking van de afspraken.
Deze bestuursovereenkomst is zes jaar geldig van het moment van ondertekening (begin 2022). Deze periode geeft borging en continuïteit. Na twee jaar wordt de bestuursovereenkomst geëvalueerd en zo nodig herzien.
De afspraken gaan over:

1. de ruimtelijke opgaven in het Groene Hart en
2. de wijze waarop wij samen werken aan de ruimtelijke opgaven.

1. Ruimtelijke afspraken

Urgentie (het hart van Holland onder zeeniveau)

Nederlanders hebben te maken met grote veranderingen. Klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit zijn grote opgaven. De impact van deze veranderingen is groot, ook op het grondgebied van het Groene Hart. De betrokken overheden willen, naast het realiseren van de internationale klimaat- en biodiversiteitdoelen, de groene identiteit en het zelfstandig woon-werk en leefgebied van het Groene Hart vernieuwen en versterken. De vier overheidslagen vinden het daarom van groot belang om gezamenlijk te werken aan een toekomstbestendig Groene Hart.

*Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is een bestendige samenwerking tussen de drie Groene Hart provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), de betreffende waterschappen (Rijnland, De Stichtse Rijnlanden, Amstel, Gooi en Vecht, Schieland en de Krimpenerwaard en Rivierenland) en de Groene Hart gemeenten

Uit eerdere studies en beleidsdocumenten zijn drie essentiële gebiedseigenschappen van het Groene Hart benoemd. Dit zijn: de bodemgesteldheid, het watersysteem en de landschappelijke kwaliteit, die randvoorwaardelijk zijn voor ruimtelijke opgaven. De drie gebiedseigenschappen zijn niet statisch maar hebben ieder een eigen ontwikkelrichting:

- Het stabiliseren van veenbodems (remmen bodemdaling, reduceren CO2 uitstoot, verzilting voorkomen);
- Het robuust inrichten van het watersysteem, zodat dit de veenbodems optimaal kan bedienen;
- Het door ontwikkelen van waardevolle gebiedskenmerken, zodat het karakter van het Groene Hart herkenbaar blijft.

De Partijen erkennen de drie gebiedseigenschappen en stellen deze en de ontwikkelrichting die zij nodig hebben centraal bij het ontwikkelen van ruimtelijke opgaven in het Groene Hart. De vitaliteit van de landbouw en meer algemeen de kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied staan onder druk. Er ligt een meervoudige problematiek van stikstofdepositie, uitstoot van broeikasgassen, watertekorten, biodiversiteitsverlies, bodemdaling, tekortschietende waterkwaliteit en verzilting. Om deze reden is het Groene Hart tevens opgenomen als voorbeeld gebied in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) dat zich richt op een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied. Hoewel de landbouwtransitie een belangrijke rol speelt in het Groene Hart worden alle ruimtelijke opgaven integraal meegenomen; denk aan woningbouw, bedrijfsterreinen, mobiliteit, energietransitie, natuurontwikkeling en recreatieve voorzieningen. Wij spreken af om waar nodig integraal, grensoverschrijdend, gebiedsgericht en opgaven-gestuurd te werken.

Ontwikkelingsgericht (niet de vraag of het Groene Hart verandert maar hoe)

De Partijen creëren ruimte, zowel fysiek als mentaal en instrumenteel, voor de grote opgaven zoals het tegengaan van bodemdaling, het ontwikkelen van een robuust watersysteem, de transitieopgave richting toekomstbestendige duurzame landbouw (waaronder kringlooplandbouw), het verbeteren van de natuurwaarde, de transitie naar duurzame energie en het bevorderen van een gezonde leefomgeving/wonen. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken naar ruimtelijke kwaliteiten uit het verleden en heden om deze door te ontwikkelen in het Groene Hart.

De Partijen werken op verschillende schaalniveaus. Wij bezien het gehele Groene Hart, wij onderscheiden deelgebieden binnen het Groene Hart en zoomen in tot polderniveau of vergelijkbaar schaalniveau. Wij zoeken daarbij nieuwe oplossingsrichtingen door de ruimtelijke schalen heen (de taart vergroten)

Om ruimtelijke keuzen voor de korte termijn te kunnen maken, ontwikkelen wij gezamenlijk lange termijnperspectieven voor de bovengenoemde drie gebiedseigenschappen. Door te weten welke lange termijn ontwikkeling wenselijk zijn, voorkomen wij lock-ins. Voor de lange termijnperspectieven maken wij zoveel mogelijk gebruik van bestaand materiaal. Wij hanteren de drie afwegingsprincipes uit de NOVI:

- Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
- Kenmerken en identiteit van een (deel)gebied staan centraal
- Afwentelen wordt voorkomen,

en werken deze drie gebiedsgericht uit
Wij realiseren ons dat de drie gebiedseigenschappen strijdig kunnen zijn (bijvoorbeeld bodemdaling remmen versus kenmerkendheid van het gebied). Wij spreken daarom af dat wij optredende dilemma's met elkaar bespreken en voor het omgaan met dilemma's een voorkeursvolgorde voor ontwikkelingen in het Groene Hart uitwerken. Deze uitwerking zien wij als een nadere invulling van de NOVI-voorkeursvolgordes.
Gezamenlijk werken wij een set aan doelen voor het Groene Hart uit. Bij gebiedsontwikkelingen beschrijven wij aan welke doelen voor het Groene Hart de gebiedsontwikkelingen bijgedragen.

2. Samenwerk afspraken

Wat doen wij al en gaan wij mee verder

De Groene Hart samenwerking bestaat al decennia: agenderen, informeren en inspireren typeren de samenwerking. Deze samenwerking wordt voortgezet en geïntensiveerd.
Onderzoek en kennisontwikkeling op het schaalniveau van het Groene Hart is de afgelopen jaren uitgezet en wordt gecontinueerd c.q. aangevuld. Denk aan het ontwerpend onderzoek bodem, water, landgebruik, energietransitie en de biografie Groene Hart.
Verstedelijkingsstrategieën, de Regiodeal Groene Hart en Regionale Veenweidestrategieën zijn lopende trajecten. Deze en andere lopende trajecten functioneren eigenstandig en worden niet overgedaan of overgenomen. We werken eraan om de trajecten beter te verbinden.
Door de werkwijze van samenwerken, kennisontwikkelen en verbinden kunnen we opties in beeld te brengen, samenhang zichtbaar te maken en kennis over landschap-inclusieve perspectieven samen te brengen Op deze manier maken wij producten die een richtinggevende rol in bestuurlijke processen kunnen krijgen, als ware het een buitenboordmotor, gebruikmakend van bottom-up kennis uit (lopende) gebiedsprocessen.

Meerwaarde Bestuursovereenkomst Groene Hart,

Het Bestuurlijk Platform Groene Hart voelt zich verantwoordelijk voor de toekomst van het Groene Hart als geheel. In het Bestuurlijke Platform Groene Hart zijn de verantwoordelijke overheden (waterschappen, provincies, gemeenten en rijk) vertegenwoordigd, hier kunnen onderstaande afspraken besproken en geconcretiseerd worden.
De Partijen gaan uit van open processen waarin wij relevante informatie met alle partners tijdig delen. Dit betekent dat wij voornemens tot ruimtelijke ontwikkelingen in het Groene Hart in een vroegtijdig stadium met elkaar delen. Wij werken uit op welk detailniveau wij informatie delen en hoe wij de informatie ontsluiten. Daarmee bieden wij elkaar de gelegenheid om de integraliteit van de ontwikkelingen te versterken en voorkomen wij dat wij elkaar verrassen.
Wij zetten ons maximaal in om gezamenlijk tot keuzen voor lastige, (deelgebied overstijgende) opgaven te komen. De gezamenlijke gekozen richting die wij in het Bestuurlijk Platform Groene Hart toelichten en presenteren, leggen wij als voorkeursoptie neer in ons

*Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is een bestendige samenwerking tussen de drie Groene Hart provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), de betreffende waterschappen (Rijnland, De Stichtse Rijnlanden, Amstel, Gooi en Vecht, Schieland en de Krimpenerwaard en Rivierenland) en de Groene Hart gemeenten

eigen bestuurlijk gremium (algemene vergadering, gemeenteraad, staten of TK). Dit in de overtuiging dat dit de voordeligste/beste keus is voor het Groene Hart of een deelgebied hiervan. Ook de hier afgesproken werkwijze delen wij met ons eigen bestuurlijk gremium, zodat wij de werkwijze optimaal kunnen benutten en ons 'thuisfront' niet verrassen.
Wij spreken af dat, als er verschillen van inzicht ontstaan, wij zo snel mogelijk het gesprek aan gaan. Mocht een deelnemend democratisch orgaan niet kunnen instemmen met de voorgestelde keuze, dan geeft dit orgaan dit aan voorzien van argumenten (comply or explain).
Als er een belangenconflict ontstaat wordt de voorkeursvolgorde gehanteerd dan wel teruggevallen op de vastgelegde rollen en verantwoordelijkheden.

Een nieuwe werkwijze

Wij erkennen dat alle overheidslagen noodzakelijk zijn om de inhoudelijk afspraken te doen slagen. Wij werken samen op basis van gelijkwaardigheid en partnerschap.
Wij werken samen aan het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze – een werkwijze die bijdraagt aan het realiseren van de gestelde opgaven en die recht doet aan ieders verantwoordelijkheid.
Vanuit de gevoelde verantwoordelijkheid voor het gehele Groene Hart denken wij allemaal mee over de ontwikkeling van het Groene Hart als geheel, ook als het niet ons eigen grondgebied betreft. Wij stellen immers de opgave centraal. Deze opgave kan de formele grondgebieden ontstijgen.
Betrokkenheid van alle bestuurslagen vraagt om inbreng van eigen initiatieven. Wij zijn bereid om initiatieven op verschillende schaalniveaus te bespreken en zo nodig aan te passen.
Wij spreken elkaar rechtstreeks aan op prestaties, het nakomen van thematische afspraken en de afspraken in deze bestuursovereenkomst.
Met het ondertekenen van deze bestuursovereenkomst spreken we commitment naar elkaar uit. We gaan elkaar helpen en ondersteunen. Verschillen tussen gebieden kunnen tot verschillende keuzes leiden. Het is belangrijk om daar het partnerschap op te zoeken en elkaars verschillen te respecteren.
De vier overheidslagen in het Groene Hart werken vanuit de één overheidsgedachten. Partijen buiten de overheid mogen verwachten dat de overheden eenduidige opvattingen hebben over de wenselijke ontwikkelingen voor het Groene Hart en als partners gezamenlijk aan het realiseren van de wenselijke ontwikkelingen te werken. Wij dragen geen bevoegdheden over. Iedere overheid functioneert vanuit de eigen rol en taakopvatting.

Van overleg naar realisatie

Wij spreken af dat wij een verdere uitwerking maken van passend instrumentarium om; gebiedsgericht, integraal, innovatief en gericht op co-creatie ontwikkelingen te kunnen realiseren. De Regionale Investeringsagenda (RIA) maakt hier integraal onderdeel van uit.
Wij maken nadere afspraken over experimenteerruimte om bevindingen in de gebiedsprocessen te kunnen doorgronden en te komen tot versnelling en/of verbetering. De mogelijkheden van gebundelde financiering behoort hiertoe.
Per concrete gebiedsgerichte opgave vormen wij als bestuurlijke én maatschappelijke partijen een passende coalitie.

*Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is een bestendige samenwerking tussen de drie Groene Hart provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), de betreffende waterschappen (Rijnland, De Stichtse Rijnlanden, Amstel, Gooi en Vecht, Schieland en de Krimpenerwaard en Rivierenland) en de Groene Hart gemeenten

Vanuit gezamenlijk overzicht over deze gebied-specifieke opgaven organiseren wij op de juiste bestuurlijke schaal het maken van passende politiek-bestuurlijke afwegingen over kwesties en keuzes die het gebied overstijgen.

Partijen

1. De Staat der Nederlanden, te dezen vertegenwoordigd door de Minister(s) van ….
2. De Provincie Zuid-Holland, te dezen vertegenwoordigd door gedeputeerde …, de Provincie Utrecht, te dezen vertegenwoordigd door gedeputeerde..., de Provincie Noord-Holland, te dezen vertegenwoordigd door gedeputeerde ...
3. Waterschap X, te dezen vertegenwoordigd door …, Waterschap Y, te dezen vertegenwoordigd, etc.
4. Gemeenten X,

Ten slotte

Direct na ondertekening treedt de bestuursovereenkomst in werking.

Deze overeenkomst betreft een intentie; zonder juridische afdwingbaarheid.

*Het Bestuurlijk Platform Groene Hart is een bestendige samenwerking tussen de drie Groene Hart provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), de betreffende waterschappen (Rijnland, De Stichtse Rijnlanden, Amstel, Gooi en Vecht, Schieland en de Krimpenerwaard en Rivierenland) en de Groene Hart gemeenten

Coördinatiebureau Groene Hart ♥ Archimedeslaan 6 ♥ Postbus 80300 ♥ 3508 TH Utrecht
♥ T: 06 52 76 97 58 / E:cb@bestuurlijkplatformgroenehart.nl

Informatiebrief NOVEX-gebied Groene Hart

Datum	20 juni 2023		
Onderwerp	Informatiebrief stand van zaken proces NOVEX-gebied Groene Hart 1e helft 2023		
Contact	Coördinatiebureau Groene Hart cb@bestuurlijkplatformgroenehart.nl	**Tel.**	06 52 76 97 58
Voor	Dagelijks en algemeen besturen van Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten in het Groene Hart		

0. Inleiding

Deze informatiebrief biedt een stand van zaken van het NOVEX-gebied Groene Hart en blikt vooruit op de periode na de zomer van 2023. Het beschrijft de processen, de inhoud en opgeleverde producten en geeft inzicht op welk moment inbreng geleverd kan worden. Het biedt ook een overzicht van webinars, evenementen en andere vormen van communicatie over dit NOVEX-gebied.

1. Rijksprogramma NOVEX

Het Rijksprogramma NOVEX voert regie op de ruimtelijke ordening en de maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan en geeft duidelijk aan dat er snel keuzes gemaakt moeten worden. Het programma kent twee sporen;

A. Regie provincie: iedere provincie levert eind 2023 een ruimtelijk voorstel op waarmee invulling gegeven wordt aan een startpakket met opgaven en rijksdoelen. Onderdeel hiervan is de uitwerking van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) dat al per 1 juli klaar moet zijn;
B. Gebiedsgerichte regie: de vier overheidslagen van ieder NOVEX-gebied leveren eind 2023 een gezamenlijk Ontwikkelperspectief op waarin een ontwikkelpad naar de toekomst geschetst wordt voor het gebied als geheel. Daarop volgt het opstellen van een Uitvoeringsagenda, inclusief een Regionale Investeringsagenda (RIA) om concreet en versneld de stap naar realisatie te maken.

2. Ruimtelijke voorstellen, PPLG en Ontwikkelperspectief

In het Bestuurlijk Platform van 16 september 2022 is er voor gekozen om een iteratief proces te volgen wat betekent dat het maken van een Ontwikkelperspectief Groene Hart (vier overheden op schaalniveau Groene Hart) gelijktijdig gebeurt met het opstellen van de ruimtelijke puzzel/PPLG programma (doet elke provincie op eigen wijze). Dit is een uitdagend proces waarbij onderlinge afstemming noodzakelijk is om tot overeenstemming te komen over de invulling van het Ontwikkelperspectief en de ruimtelijke voorstellen/pplg's. Voor de helderheid: omdat het Ontwikkelperspectief een inspiratie- en adviesrapport is van het Bestuurlijk Platform Groene Hart is er geen sprake van een formeel besluitvormingsproces. Wel worden alle partners (overheden en maatschappelijke partners uitgenodigd input te leveren en te participeren aan de inhoud van het Ontwikkelperspectief van het proces (zie volgend punt 3).

3. Proces Ontwikkelperspectief

Het Ontwikkelperspectief wordt in vier fasen opgesteld, waarvan fase A en B zijn gerealiseerd. Hieronder staan de vier fases uitgewerkt:

A. **Onderzoeksfase december 2022/april 2023:** Als input voor het op te stellen Ontwikkelperspectief is gebruik gemaakt van bestaande en nieuwe onderzoeken, waaronder het Toekomstbeeld, opgesteld door experts (zie punt 7).
B. **Inputfase mei/juni 2023:** Bestuurlijk en ambtelijk is middels sessies, bijeenkomsten en schriftelijk gevraagd input en reflectie te geven op de uitgangspunten van het Toekomstperspectief Groene Hart 2050. Ook is een maatschappelijk, agrarisch en jongeren perspectief uitgevraagd. Eind juni wordt een 1e versie voorgelegd aan het Bestuurlijk Platform Groene Hart.

Coördinatiebureau Groene Hart ♥ Archimedeslaan 6 ♥ Postbus 80300 ♥ 3508 TH Utrecht
♥ T: 06 52 76 97 58 / E:cb@bestuurlijkplatformgroenehart.nl

C. **Consultatiefase september/oktober 2023:** Na het Groene Hart jaarevent op 7 september 2023, waar het Ontwikkelperspectief centraal staat, wordt een conceptversie opgesteld en ter consultatie rondgestuurd. Tussen eind september en 2 november is voor de dagelijks en algemeen besturen van de vier overheidslagen gelegenheid om schriftelijk te reageren op deze conceptversie van het Ontwikkelperspectief.
D. **Vaststellingsfase november/december 2023:** Eind november wordt de laatste versie opgeleverd en ter vaststelling voorgelegd aan het Bestuurlijk Platform Groene Hart (december). Hiermee is uitvoering gegeven aan de afspraken uit de bestuursovereenkomst NOVEX-Groene Hart en kunnen de ondertekenaars, volgens de afgesproken intentie, de ontwikkelprincipes toepassen bij de uitwerking van hun ruimtelijke opgaven.

4. Uitvoeringsplan, de RIA en Opgaven gestuurd werken

De beleidsanalyse (zie punt 7B) laat zien dat er in het Groene Hart veel visies en ambities zijn maar dat de stap naar uitvoering nog niet concreet is. Parallel aan het Ontwikkelperspectief-proces werkt het Groene Hart daarom nu al aan de opbouw van het uitvoeringsplan en de RIA. Dit is met name voor gemeenten belangrijk omdat zij vaart willen maken met de realisatie van opgaven en projecten. Inzicht in de gebiedsopgaven maakt helder:

- aan welke inhoudelijke en maatschappelijke agenda's kan worden bijgedragen;
- welke partners daaraan kunnen en willen bijdragen met kennis, capaciteit en middelen, en;
- welke uitdagingen er liggen op inhoudelijk, procesmatig en politiek/bestuurlijk vlak.

We starten hierbij niet een nieuw proces maar bouwen voort op afspraken en samenwerkingen in de verschillende regio's. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsvisie Westeinderscheg, de RIA Holland Rijnland, de Gebiedsvisie Alblasserwaard, de samenwerking Midden-Holland en de uitwerking van het Integraal Ruimtelijk Programma voor de Utrecht-West gemeenten binnen de U10 samenwerking. We streven er naar eind 2023 een eerste kaart met gebiedsopgaven te hebben waar rijk en regio zich samen voor gaan inzetten.

Gemeenten en andere overheden worden uitgenodigd om integrale gebiedsopgaven en projecten hiervoor aan te melden. Waar nodig kan ook extra bestuurlijke en operationele inzet georganiseerd worden op het realiseren van complexe opgaven. Om dit lokale proces te helpen versnellen is gekozen voor de werkwijze Opgaven gestuurd werken (toelichting en animatie).

5. Afstemming andere NOVEX-gebieden en BOL-overleggen

In het programma NOVEX zijn 16 NOVEX-gebieden aangewezen waarvan een aantal overlappen met het Groene Hart gebied. Dit zijn de Metropool Regio Amsterdam (MRA), Utrecht-Amersfoort, Schiphol en Zuidelijke Randstad. We stemmen ambtelijk af met NOVEX-gebieden om bestuurlijke drukte voorkomen, te bespreken wie het beste trekker of duwer van een opgave kan zijn (kansen vergroten), en om van elkaar te leren. Alle NOVEX-gebieden lopen tegen schuurpunten aan die we onderling met elkaar delen. De gedeelde schuurpunten brengen we gezamenlijk in op andere bestuurstafels zoals bijvoorbeeld het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest en Zuidwest. Zowel via het Bestuurlijk Platform Groene Hart als de BOL kan direct geschakeld worden met de verschillende rijksdepartementen. Hierdoor komen de lokale en regionale knelpunten, kansen en opgaven zichtbaarder onder de aandacht.

6. Verkenning Regio Deal

Voor de ondersteuning bij alle gebiedsprocessen en voor de uitvoering van de opgaven zijn extra middelen nodig om de rijksdoelen te realiseren. Via de Groene Hart samenwerking wordt ingezet op het organiseren van de extra benodigde middelen. Bijvoorbeeld via de Regionale Investeringsagenda maar er ligt ook een kans via één of meerdere Regio Deals. Een aantal regio's in het Groene Hart is gestart met een eerste verkenning voor de 5e of 6e tranche middelen (beide tranches € 300,6 miljoen). Gezien de samenwerkingsafspraken in NOVEX-Groene Hart verband is er ook de mogelijkheid om één Groene Hart aanpak te kiezen met lokale accenten. De komende periode zal uitwijzen welke strategie het meest kansrijk wordt geacht.

Coördinatiebureau Groene Hart ♥ Archimedeslaan 6 ♥ Postbus 80300 ♥ 3508 TH Utrecht
♥ T: 06 52 76 97 58 / E:cb@bestuurlijkplatformgroenehart.nl

7. Kennis opbouwen

Het Bestuurlijk Platform werkt aan het ontwikkelen van kennis op de schaal van het Groene Hart. Deze onderzoeken leveren input en inzichten op voor het Ontwikkelperspectief, de uitvoeringsagenda, de RIA, de Regio Deal(s) en de gebiedsprocessen. Opgeleverde producten van de afgelopen periode zijn:

A. *Toekomstperspectief Groene Hart 2050; een natter, diverser en toegankelijker Groene Hart (samensteller Lysias Advies)*. Dit is een door inhoudelijk experts opgesteld perspectief met 9 uitgangspunten, transformerende keuzes en kansen en een transitiepad richting 2030 en 2050.
B. *Beleidsanalyse Groene Hart; een analyse van beleid en onderzoek dat betrekking heeft op het Groene Hart (Lysias Advies)*; De notitie bevat factsheet van alle relevante Groene Hart beleidsdocumenten en onderzoeken, overlap in beleid en knelpunten in ambities, zie bijlage 1.
C. *Notitie Urgentie, schuurpunten en kansen* (Coördinatiebureau Groene Hart); Deze notitie is opgesteld om input te geven aan het tweede ijkmoment van de drie provincies voor het ruimtelijk voorstelproces, zie bijlage 2.
D. Het Tompouce model. Dit essay introduceert het tompouce-model als metafoor om duidelijk te maken welke essentiële ingrediënten nodig zijn om een goed gebiedsproces met elkaar te doorlopen.
E. De Regionale economische analyse Groene Hart belicht het economische potentieel (bedrijvigheid en human capital) van het Groene Hart.
F. Ontwerpend Onderzoek Energietransitie Groene Hart 2050 (hybride webinar en document) geeft nieuwe denkbeelden en overwegingen mee in het debat over energietransitie in het Groene Hart.

De komende periode kunt u nog de volgende kennisproducten verwachten:

- Sociaal Maatschappelijke Impact-analyse (Erasmus Impact Centre)
- De Groene Hart Watersysteemkaart: kennis en geschiktheidskaarten (Defacto Urbanism)
- De vitaliteitsmonitor (Provincie Utrecht i.s.m. Provincie Zuid Holland)
- De Monitor Groene Hart (Kadaster)

8. Informatie

Om alle betrokken overheden (bestuurders en ambtenaren), maatschappelijke partijen en overige belangstellenden goed te informeren over het proces en de inhoud van het NOVEX-gebied Groene Hart organiseert het Bestuurlijk Platform Groene Hart in 2023 een zesdelige webinarcyclus waarvan er inmiddels drie hebben plaatsgevonden. Die zijn terug te kijken via de volgende links:

- #1 Water en Bodem Sturend (15 februari 2023)
- #2 Toekomstperspectief en RIA (19 april)
- #3 Energietransitie (14 juni 2023)

Groene Hart jaarevent 2023 “Schuivende panelen”

Op donderdag 7 september 2023 organiseert het Bestuurlijk Platform Groene hart samen met Stichting Groene Hart Verbinders (in verband met de Recreatie en Toerisme dag) het jaarlijkse Groene Hart evenement. Daar zijn alle vier overheidslagen, bestuurlijk (dagelijks en algemeen) en ambtelijk, betrokken bij de bestuursovereenkomst NOVEX Groene Hart welkom en aanwezig. Ook de maatschappelijke organisaties en ondernemers in en rondom het Groene Hart zijn van harte welkom. Naast dat we het 65-jarig bestaan van het Groene Hart vieren, speelt het Ontwikkelperspectief Groene Hart een prominente rol. Er wordt nu hard gewerkt aan een afwisselend programma met prominente sprekers, waaronder minister Adema van LNV (onder voorbehoud). Voor meer informatie en aanmelden: zie deze link.

Webinarcyclus NOVEX-gebied Groene Hart

De laatste drie uitzendingen van de reeks NOVEX Groene Hart ontwikkeling zijn gepland op 7 september (tijdens het Groene Hart jaarevent), 18 oktober en 20 december. De thema’s zijn respectievelijk Ontwikkelperspectief, Landbouw en Wonen. In de agenda van het Bestuurlijk Platform Groene Hart staat te zijner tijd het programma en kunt u zich aanmelden.

Bijlage 1: Beleidsanalyse Groene Hart (Lysias Advies)
Bijlage 2 Notitie Urgentie, schuurpunten en kansen (Coördinatiebureau Groene Hart)